

CONTRADICCIÓ

Els problemes del tren tram

L'Ajuntament de Manacor ha informat desfavorablement sobre el projecte de tren tram que afecta el passeig del Ferrocarril. Era d'esperar. Aquest Ajuntament és del color polític (PP) contrari al del que promou el tren (PSM). Quan hi haurà consens en les infraestructures?•

ASSUMPTES PENDENTS

Aclariment del panorama polític

Molts projectes i qüestions que tenen pendent les diferents institucions necessiten un consens polític que ara és difícil de trobar tant al Parlament com al Consell i a Cort. En època de crisi, seria convenient que en no pocs afers s'arribàs a un mínim d'acords.•

Emili Darder i el xofer de dretes

ANTONI MARIMON
marimon.antoni@gmail.com

El darrer dia del mes de febrer del 1936, quan ja havia estat reposat com a batle de Palma arran del triomf, en l'àmbit estatal, del Front Popular, Emili Darder va pronunciar en un acte d'homenatge al poeta Joan Alcover les següents paraules: "El temps serveix per quilatar el valor de les figures que sobresurten. Moltes no resisteixen a tal prova. No és d'aquestes la de n'Alcover, que anirà creixent a través del temps". I, precisament, els mateixos mots es poden aplicar a la

immensa figura del metge, intel·lectual i polític Emili Darder i Cànaves, vilment assassinat ara fa 73 anys. A més, com molt encertadament va indicar el catedràtic Damià Pons i Pons en l'acte conjunt que organitzaren la Fundació Emili Darder i el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes -STEI-, Darder, a diferència de molts d'altres grans personatges, té una trajectòria impecable. Ho constaten tots els estudis apareguts fins ara, i aquest darrer any ha estat especialment fructífer amb la tesi doctoral de Catalina Moner, les memòries del seu nebot Josep Darder i Sastre i el llibre de Josep Moll Marquès.

Personalment, m'ha interessat molt l'Emili Darder dels darrers mesos de la Segona República, l'època del Front Popular, quan la polarització política creixia dia a dia. Així, quan va prendre possessió de l'Ajuntament de Palma el 20 de febrer del 1936, a més d'afirmar que "el poble ha rebut les llibertats que va perdre el 6 d'octubre (de 1934, quan fou suspès tot l'Ajuntament de Palma arran de la revolució d'Astúries) i s'obri camí a la justícia", també

va demanar ordre i seny als congregats i sol·licitat que es dissolguessin pacíficament. En canvi, el socialista Jaume Garcia Obrador, regidor de l'Ajuntament de Palma, fou més agosarat i, com ha explicat Arnau Company en la seva excel·lent biografia de Darder, afirmà aquell mateix dia que "con la experiencia de las dos etapas pasadas, y con el triunfo obtenido se cumpliría el programa propuesto y si es necesario se empleará el bisturí, en vez de la vaselina". La diferència de to entre el to dels dos polítics és ben evident.

El caràcter moderat d'Emili Darder també va ésser posat de relleu pel seu advocat defensor Eusebi Pascual Casanovas en l'acurada paròdia de consell de guerra al qual fou sotmès després que triomfàs el Moviment a Mallorca, encara que ben inútilment. Són interessants els comentaris que fa a les reunions d'Esquerra Republicana Balear en les quals Darder va manifestar la seva prevenció contra l'esquerra més radical (l'11 de novembre i el 4 de desembre del 1935), si bé sempre va donar suport al Front Popular. També són curioses les

declaracions del seu metge, Joan Manera Rovira, el qual afirmà que Darder es trobava, el juny del 1936, malalt i cansat de les dissensions a l'Ajuntament de Palma, "especialmente de los socialistas y muy en particular del Sr. Garcia", és a dir, del president de la Diputació Provincial, el ja citat Jaume Garcia Obrador. Però l'episodi en el qual resta evident la talla extraordinària d'Emili Darder és l'afer del seu xofer. El 2 de març del 1936, el Comitè d'Esquerra Republicana Balear considerà que s'havia de sancionar el xofer del vehicle oficial del batle de Palma perquè havia fet manifestacions públiques de caràcter dretà. Amb tot, Emili Darder ni l'acomiadà ni el castigà, perquè "és un home honorat i mena bé". Entre la seva actitud i la de molts dels dirigents mallorquins, del 1936 i d'avui mateix, hi ha un abisme. En aquests moments de tribulacions i d'incerteses l'exemple de Darder hauria de servir per a regenerar els sectors conservadors tacats de corrupció i per evitar sectarismes i radicalismes estèrils al si de les esquerres nacionalistes.•

Historiador

Una erupció volcànica submergida

BARTOMEU FIOL
BF1933@telefonica.net

patums -literàries o editorials, acadèmiques o periodístiques, grans o petites- de submergir, o afonar, o ofegar, escriptures considerades massa esvalotades, massa desordenades. Però anem per feina: crec que difícilment pot exagerar-se el pes i la significació dels dotze llibres (dotze!) que integren *La ciutat submergida. Obra poètica inèdita (1970-2008)*, de Màrius Sampere i Passarell, recentment publicat per Edicions del Salobre.

La seva força poètica i conceptual és tal que fa l'efecte que podem estar assistint a una mica de sotragada sísmica en l'ordre jeràrquic del nostre cànon en matèria poètica. O potser seria més exacte dir que, en efecte, ens trobam amb una realitat submergida que, finalment, ha pogut sortir a la superfície. I que això ha estat possible precisament en una de les noves editorials insulars que publiquen poesia i que es van guanyant un respecte. Com la que dirigeix Antoni Xumet al Port de Pollença.

D. Sam Abrams, en la crònica -una crítica també pot ésser una crònica- que n'ha publicat, valora l'obra com "una genialitat que es caracteritza per un treball conceptual, lingüístic i formal que ha marcat i marcarà un abans i un després en el desplegament de la poesia catalana moderna". Qualsevol pot adonar-se que això són paraules majors. Però després d'haver arribat a *Poemes per al germà fugitiu*, el llibre que fa vuit del recull (cap dels quals no poden llegir-se a la correguda), crec que cal estar d'acord amb el plantejament de Sam Abrams.

Tot fa pensar, en efecte, que ens trobam amb una vertadera erupció volcànica submarina que, a la fi, ha arribat a la superfície i s'està alçant o elevant per damunt el nivell de la mar catalana. En definitiva, una irrupció de la parenta pobra/rica com no en conec d'altre en l'espai literari. I, encara que no sigui l'aspecte més important, ¿serà que el caràcter del nostre món literari -de la nostra societat literària- hi ha contribuït, de

manera potser decisiva, amb la seva labor constant de contenció, o gairebé obstrucció, a tot allò que no es presenti immaculat i esterilitzat, per allò d'atorgar a l'ordre i a la asèpsia, reals o presumptes, un valor absolut?

En qualsevol cas, sembla que el pensament i la política culturalment correctes no podien ésser gaire favorables a la feina i a la comesa de Màrius Sampere, el poeta que finalment ha pogut deixar dit: "Només el desordre / ens concedeix un respir, ens procura caliu i repòs / a la casa que el pare va abandonar". O encara de manera més escandalosa: "Només llegint desordenadament un poemari serà gratificada la devoció, / només els versos desgavellats condueixen el lector a la zona desolada del sentit". Totalment en contra de tanta tradició ben clenxinada i que fa un us tan generós de fixador, Màrius Sampere ha pogut per fi concloure: "Per tant, el poeta no és el creient. / Més aviat és el díscol".•

Escriptor

Gregorio Manzano
Entrenador del Mallorca
S'ha convertit en l'home miracle de la institució vermella. En una conjuntura empresarial molt difícil, el Mallorca fa història esportiva. Hi ha ningú que ho entengui?•

Pedro Varela
Llibreter

Ha estat condemnat a dos anys i nou mesos de presó a Barcelona per difondre idees genocides contra els drets humans des de la seva llibreria.•